

бе си става непрѣодолима. Тогава момъкътъ иска да бѣде самъ за себе си; той едвамъ търпи всичко онова което е прѣдписано, опрѣдѣлено, заповѣдано; той иска да си избере наклонноститѣ, мнѣнията и сношенията; и съ яростъ хапе юздата на принуждението. Ето какво става въ душата на момъкътъ, ето какво испытва всякой, даже и най благоразумнитѣ, и най строгитѣ, и най покорнитѣ; и не трѣбва да мислимъ че нѣщата сж се измѣнили, защото ние, старитѣ, ги сме забравили. За да можемъ да управляваме момъкътъ, както и дѣтето, трѣбва добрѣ да го познаваме и добрѣ да смѣтаме всичко онова което той чувствува. Питамъ Ви, момци, не бѣхж ли тѣзи вълненията които Ви вълнувахж, когато, въ послѣднитѣ мѣсеци, въ послѣднитѣ дни, въ послѣднитѣ часове на робството, жадното Ви въображение, като прѣхрипваше училищнитѣ стѣни, дишаше съ услада първитѣ благоухания на свободата?

Второто нѣщо което отдалѣчава момъкътъ отъ семейството е любопитството за животътъ. Когато сме привързани къмъ единъ извѣстенъ редъ на дѣйствия всякога сжщитѣ и въ единъ опрѣдѣленъ кръгъ животътъ не притежава вече нищо което да събужда любопитството и въображението: дѣйствията сж прѣдвидени, тоже и една голѣма часть отъ случайноститѣ; страститѣ се развиватъ въ едно ограничено пространство, и прѣдмѣтитѣ не се подновяватъ вече; колкото повече растемъ, числото на случайтѣ които може да се измѣнжжъ намалява, отъ гдѣто произлиза фактътъ че ние живѣемъ повече по навикъ и нагонъ или по длѣжностъ отъ колкото за